

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

2018. gada 12. aprīlī Ventspils teātra namā "Jūras vārti" un
13. aprīlī Lielajā ģildē
12 April, 2018, Ventspils Theatre House *Jūras Vārti* and
13 April, 2018, Riga Great Guild

BĒTHOVENA UN BARTOKA PARAMETRI BEETHOVEN AND BARTOK'S PARAMETERS

soliste | soloist

Ināra BRĪNUMA – alts | viola

diriģents | conductor

Juniči HIROKAMI | Junichi HIROKAMI

Rīgas koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The Riga concert broadcasted by the Latvian Public Radio 3 *Klasika*

I DAĻA

Bēla BARTOKS (*Bartók*, 1881–1945)

"Deju svīta" (1923)

Dance Suite (1923)

I. *Moderato*

II. *Allegro molto*

III. *Allegro vivace*

IV. *Molto tranquillo*

V. *Comodo – Finale*

Pirmatskaņojums 1923. gada 19. novembrī Budapeštā | diriģents Ernsts fon Dohnāņi

15–20 min.

Miklošs ROŽA (*Rózsa*, 1907–1995)

Koncerts altam un orķestrim op. 37 (1979)

Concerto for Viola and Orchestra, op. 37 (1979)

I. *Moderato assai*

II. *Allegro giocoso*

III. *Adagio*

IV. *Allegro con spirito*

Pirmatskaņojums 1984. gada maijā Pitsburgā | solists Pinkass Cukermans, diriģents Andrē Previns

35–40 min.

II DAĻA

Ludvigs van BĒTHOVENS (*Beethoven*, 1770–1827)

Septītā simfonija Lamažorā op. 92 (1811–12)

Symphony no. 7 in A major, op. 92 (1811–12)

I. *Poco sostenuto – Vivace*

II. *Allegretto*

III. *Presto – Assai meno presto*

IV. *Allegro con brio*

Pirmatskaņojums 1813. gada 8. decembrī Vinē autora vadībā

35 min.

Kultūras ministrija

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLĀS FONDŠ

Pastaiga

VOLVO

NEIBURĢS

Garage

demokrātisks vīna bārs

DELFI

30 sek
laiks

BARTOKS

Bélas Bartoka “Deju svīta” ir pasūtinājuma darbs, ko komponistam lūdza sacerēt par godu Budas un Peštas apvienošanas 50. gadadienai. Viduseiropas folkloras vācējs un pētnieks Bartoks te sirsniīgi izpriecājies, ņemot iedvesmu dažādos tradicionālās mūzikas avotos: pirmajā daļā esot jāsaklausa kaut kas arābisks no Ziemeļāfrikas (kur Bartoks veica pētījumus), otrā daļa ir izteikti ungāriska, trešajā daļā ungāriskajam elementam nāk klāt rumāniskais, ceturtā daļa atkal ir viegli orientalizēta, un pēdējai daļai komponists atvēlējis “pirmatnēji zemniecisku raksturu”, kur konkrētai tautībai nav nozīmes.

Ar “Deju svītu” Bartoks nonāk uz starptautiskās skatuves – pēc Vāclava Taliha vadībā notikušā atskaņojuma 1925. gadā Prāgā notikušajā *ISCM* festivālā svīta divu gadu laikā izskan vairāk nekā pussimt reižu Eiropas un Amerikas lielākajās koncertzālēs.

ROŽA

Budapeštā dzimušais **Miklošs Roža** ir visupirms pazīstams kā kinomūzikas komponists. Amatu viņam ierādīja Arturs Onegērs, kad neilgi pēc Leipcigas konservatorijas absolvēšanas Roža ieradās Parīzē, lai “sāktu dzīvi kā Parīzes komponists”. Taču angažementu nebija, un Roža pārcēlās uz Londonu, kur veiksmīgā kārtā kļuva par leģendārā Aleksandra Kordas filmu pastāvīgo mūzikas autoru. 1940. gadā Miklošs Roža tika sūtīts komandējumā uz Kaliforniju, lai pabeigtu darbu pie mūzikas Kordas filmai “Bagdādes zaglis”. Pašam par lielu pārsteigumu Roža kļuva par Holivudas filmu biznesa pārstāvi, izveidoja ģimeni un atlikušo pusgadsimtu sava šīs zemes mūža tā arī nodzīvoja ASV. Kaut arī Ungārijā viņš atgriezās tikai vienreiz un uz neilgu laiku, Roža interesējās par to, kas notiek dzimtenē, 1956. gada notikumiem veltīja skaņdarbu un nezaudēja savu “ungāra sirdi”, kā teicis diriģents Džons Maučeri.

Altkoncerts top pēc sarunas ar Mikloša Rožas labu draugu čellistu Grigoriju Pjatiorskī (1903–1976), kurš ieteicies, ka zinot vienu jaunu, talantīgu vijolnieku-altistu Pinkasu Cukermanu (*Zukerman*, 1948). Drīz pēc šīs sarunas Pjatiorskis dodas citā saulē, un, iespējams, kaut kādā ziņā godinot draugu, Roža ķeras pie Altkoncerta komponēšanas. Pirms tam viņš jau radījis koncertus čellam, klavierēm, vijolei, kā arī vijolei un čellam. Altkoncerts ir dzīvīgs un daudzkrāsains. Skerco rāda, ka komponistam piemīt simpātiska humora izjūta, lēnā daļa ir bieža un tumša, bet laipna un silta kā dienviņu nakts, savukārt finālā spilgti uzplaukst ungārisks elements.

Žurnāla “Mūzikas Saule” 2018. gada pavasara laidienā sarunā ar savu audzēkni Pēteri Trasunu **Ināra Brīnuma**, kas šogad maijā svinēs lielāku dzīves un darba jubileju, saka: “Jā, beidzot es kaut ko pati izvēlos. Šis koncerts ir ungārisks un ļoti pilniskanīgs. Tur pat nav Holivuda iekšā. Kaut gan, ja klausās ierakstus ar orķestri, ir tādas intonācijas, kas varētu atgādināt filmu, bet solopartija gan stipri ungāriska liekas. Tādā ziņā man Miklošs Roža šķiet romantisks, kaut arī rakstīts 1979. gadā. Tur nav nekādu modernismu, ir monumentāla forma, ir ungārisks, un ar klasiskiem līdzekļiem efekts, manuprāt, ir panākts. Atradu šo mūziku pilnīgi netišķām. Skatījos kaut kādas notis, kaut ko vajag nopirkt, atjaunot repertuāru – ā, parādās koncerts, *sheetmusicplus* – slavenā lapa, aha, vāciņš, ieskatīties *inside*. Pašķīru, ā, pirmā lappuse izskatās ļoti labi, tālāk neredz. Izdziedu pie sevis, izklausās labi – jāpasūta, gan jau nodērēs. Uzreiz sajutu, ka šī ir mana mūzika.”

BĒTHOVENS

Septīto simfoniju Ludvigs van Bēthovens pabeidz komponēt 1812. maijā. Ir pagājuši četri gadi, kopš viņš pielicis punktu Sestajai. Šo četru gadu laikā top skatuves mūzika "Egmontam" un "Atēnu drupām", Piektais klavierkoncerts, Erhercoga trio, t. s. "Atvadu sonāte". Šajā laika periodā pavisam satrūkst Bēthovena un Terēzes Brunsvikas attiecības, pelnos izplēn arī komponista romantiskās jūtas pret jauniņo Betīnu Brentāno.

Septītās simfonijas pirmatskaņojums notiek 1813. gada 8. decembrī Vīnes Universitātē autora vadībā. Panākumi ir triumfāli, otro daļu nākas pilnībā atkārtot. 1816. gadā simfonija tiek izdota ar veltījumu grāfam Moricam fon Frīsam – komponista draugam un mecenātam.

Bēthovens nedod paskaidrojumus, nedz kaut tikai mājienu uz iespējamu savas biogrāfijas atspoguļojumu simfonijā vai tās satura skaidrojumu. Bēthovena talanta cienītāja Riharda Vāgnera dotais Septītās simfonijas eksaltētais apzīmējums 'dejas apoteoze' tiek uzskatīts par visai neatbilstošu opusa būtībai. Tiesa, vairums Bēthovena daiļrades pazinēju uzsver, ka šī esot visritmiskākā (precīzāk, ritmotākā jeb izteiktiem ritmiem bagātākā) no visām deviņām meistara simfonijām.

Vācu muzikologs Pēters Šleiningss norāda, ka Bēthovena asistents Antons Šindlers 1823. gadā uzdevis meistaram jautājumu par Septītās simfonijas sēru maršu, un komponista atbilde, šķiet, bijusi gana neparasta, taču – kāda, to mēs neuzzināsim nekad, jo nedzirdīgā Bēthovena "sarunu burtnīciņās" saglabājusies tikai Šindlera atbilde, kurā teikts, ka šī informācija noteikti jāietver Bēthovena skaņdarbu kopotajā izdevumā. Diemžēl šāds izdevums neierauga dienasgaismu, un sēru marša klātbūtne tik ļoti dzīvīgajā simfonijā mums vienmēr būs minējumu objekts.

Pēc Šleininga domām, tā ir Bēthovena refleksija par abpusēju mīlestību, kurai tomēr nav lemts kopābūšanas piepildījums. Turklāt Šleiningss nav vienīgais, kurš Septītās simfonijas otro daļu saista ar anonīmajai "Nemirstīgajai mīļotajai" rakstītajām slavenajām vēstulēm, kas top 1812. gadā un ko atrod vien pēc komponista nāves. Kas bija Nemirstīgā mīļotā, nav zināms. Ticamākās kandidatūras ir Antonija Brentāno, grāfiene Terēze fon Brunsvika, grāfiene Anna Marija Erdedi, parādījušās versijas arī par sava laika slaveno rakstnieci un sabiedrisko darbinieci Betīnu fon Arnimu (Brentāno) un grāfieni Jozefīni Deimu–Štackelbergu.

Ināra Brīnuma ir LNSO mūziķe, kameramūziķe un alta spēles pasniedzēja. Kopš 1978. gada strādā LNSO, kopš 1985. gada ir LNSO altu grupas koncertmeistare. 1990. gadā Ināra Brīnuma sāk pedagoģisko darbu JVLMA un kopš 1991. gada ir pasniedzēja Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolā. Viņas prasmīgajā vadībā uzauguši daži desmiti jauno altistu.

1979. gadā Ināra Brīnuma piedalījās starptautiskā konkursā Budapeštā, kur ieguva diplomu un speciālo apbalvojumu "Par stila tīrību". Ar izciliem rezultātiem uzstājās arī 1980. gada Vissavienības konkursā Ļvovā.

No 1982. līdz 1992. gadam Ināra Brīnuma spēlēja JVLMA stīgu kvartetā. Kā soliste un kvarteta dalībniece piedalījās vairākos Latvijas Radio ierakstos. Ināra Brīnuma uzstājusies ar Liepājas SO un LNSO daudzu Latvijā un pasaulē slaveno diriģentu vadībā.

Ināras Brīnumas muzikālās gaitas sākās Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolā Evara Lielbārža alta klasē, pēc tam turpinājās JVLMA profesora Bernharda Tiltiņa alta klasē, ko mūziķe absolvēja 1982. gadā.

Juniči Hirokami diriģenta karjeru sāka 26 gadu vecumā pēc uzvaras Kirila Kondrašina konkursā Amsterdamā. Kopš 1990. gada Hirokami bijis viesdiriģents pie daudziem ievērojamiem pasaules orķestriem, kuru skaitā Francijas Nacionālais orķestris, Berlīnes Radio SO, Karaliskā *Concertgebouw* orķestris, Monreālas SO, Izraēlas FO, Londonas SO, "Vīnes simfonīķi".

No 1988. līdz 1995. gadam Juniči Hirokami bija Noršēpingas SO galvenais diriģents. Pēc tam viņš bijis Karaliskā Liverpooles FO (1997–2000) un "Japānas filharmoniku" (1991–2000) galvenais viesdiriģents, kā arī *Columbus* SO mākslinieciskais vadītājs (2006–2008).

Pēdējos gados Hirokami uzstājies ar Vankūveras SO, Verdi Milānas SO, Sanktpēterburgas FO, Čaikovska Maskavas SO, Baltimoras SO, Sinsinati SO un Leipciģas *Gewandhaus* orķestri. Viņš arī diriģējis visus izcilākos Japānas simfoniskos orķestros, tostakt *NHK* SO, *Saito Kinen* orķestri un Mito KO.

Juniči Hirokami daudz strādā arī operjām: Sidnejas opernamā viņš diriģējis "Masku balli" un "Rigoletto", un pie jaunākiem panākumiem noteikti jāpieskata *La traviata* uzvedums Fudzivaras operā, "Figaro kāzas" un "Masku balle" *Nissay* teātrī un *La traviata* un "Aīda" Jaunajā Nacionālajā teātrī.

Patlaban Juniči Hirokami ir galvenais diriģents un muzikālais padomdevējs Kioto SO. 2015. gadā maestro un viņa orķestris saņēma *Suntory* mūzikas balvu.

Juniči Hirokami ir arī Tokijas Mūzikas koledžas pasniedzējs un Kioto Mākslu universitātes viespasniedzējs.

BEETHOVEN

Ludwig van Beethoven completed his **Seventh Symphony** in May 1812. Four years had passed since he composed the Sixth. During this time he wrote stage music for *Egmont* and *The Ruins of Athens*, Piano Concerto No.5, *Archduke Trio*, the so-called *Farewell Sonata*. During this time Beethoven's relationship with Teresa Brunswick dissolved entirely; his romantic passion for the young Bettina Brentano burned out, too. Symphony No.7 was premiered on December 8 of 1813 at Vienna University and conducted by composer himself. The success was triumphal – the 2nd movement had to be repeated in its entirety. In 1816 the Symphony was published with dedication to Count Moritz von Fries – composer's friend and supporter. Beethoven never hinted that this piece might reflect on his own biography or gave any explanation of its programmatic content. Majority of Beethoven's connoisseurs consider this to be the most rhythmical (or rather – saturated with remarkably pronounced rhythms) of all nine symphonies.

German musicologist Peter Schleining points out that in 1823 Beethoven's assistant Anton Schindler posed a question about the funeral march of the Seventh Symphony and, probably, composers answer was significant enough; unfortunately we will never know it – only Schindler's remark remains in the 'conversation book' of the death composer, stating that this information should definitely be included in the published edition. Again, unfortunately this edition never saw the light of day and the presence of a funeral march in this altogether very lively symphony will always remain a mystery. Schleining believes that Beethoven here reflects upon unfulfilled mutual love. Schleining is not the only one to associate the 2nd movement of the Seventh with Beethoven's famous letters to his 'immortal lover', written in 1812 and discovered after composer's death. We will probably never know her identity; the most probably candidates to this title include Antonia Brentano, Countess Teresa von Brunswick, Countess Annamaria Erdedi; recent hypotheses consider Bettina von Arnim (Brentano), the famous writer of her time, as well as Countess Josephine Deym.

BARTÓK

Béla Bartók's *Dance Suite* was commissioned to commemorate the 50th anniversary of the unification of Buda and Pest. Bartók, who collected and studied Central European folklore, had a jolly good time in this composition, drawing inspiration from various sources of traditional music: Arabian hints from Northern Africa (one of the realms of Bartók's research); a markedly Hungarian second movement; an addition of a Romanian element in the third; some more orientalism in the fourth; and, finally, a 'primordial bucolic character', no matter the nationality, for the concluding movement.

Dance Suite paved the road to the international stage for Bartók – after the 1925 performance under Václav Talich's baton at the ISCM Festival in Prague, the suite was performed in the largest European and American concert halls over half a hundred times within two years.

RÓZSA

Budapest-born **Miklós Rózsa** is, first and foremost, known as a composer of film scores. Arthur Honegger introduced Rózsa to the trade when he came to Paris after graduating from Leipzig Conservatory to "start the life of a Parisian composer". However, having no engagements, Rózsa moved to London, where he, as luck would have it, would compose the scores for legendary Alexander Korda's films under permanent contract. In 1940, Miklós Rózsa was sent on a business trip to California to finish the score for Korda's film *The Thief of Bagdad*. Surprising himself, Rózsa entered the Hollywood film business, established a family and spent the remaining half century of his earthly life in the USA. Although he only returned to Hungary once for a short while, Rózsa followed kept tabs on his motherland, dedicated a composition to the 1956 events – and never gave up his 'Hungarian's heart', according to the conductor John Mauceri.

Rózsa wrote his **Viola Concerto** after a conversation with his close friend cellist Gregor Piatigorsky (1903–1976) who mentioned that he knows young, talented violinist-violist Pinchas Zukerman (b. 1948). Piatigorsky passed away not long after this conversation, and Rózsa began the work on his Viola Concerto, possibly for the memory of his friend. He had already written cello, piano, violin concertos, as well as a concerto for violin and cello. The Viola Concerto is lively and colourful. The scherzo attests to the composer's pleasant sense of humour, the slow movement is dense and sombre, yet kind and warm as a southern night, but the Hungarian spirit bursts in brilliant bloom in the finale.

Ināra Brīnuma, who celebrates a major anniversary this May, reveals in conversation with her student Pēteris Trasuns in the Spring 2018 issue of the magazine *Mūzikas Saule (The Music Sun)*: 'Yes, it is my personal choice, finally. The concerto is Hungarian and very full-toned. There isn't any Hollywood in it, even. However, if we listen to orchestral recordings, there are intonations reminiscent of films, while the solo part sounds remarkably Hungarian. In this aspect, Miklós Rózsa seems romantic to me, although the work was written in 1979. It is void of modernism, the form is monumental, there is the Hungarian aspect, and, with classical methods, the effect is achieved, I think. I came across this music by pure chance. I was browsing some scores, I had to buy something to freshen the repertoire – oh, look, a concerto on the popular website *sheetmusicplus*, see the cover, let's look *inside*. I flip the cover, well, the first page looks great, you can't read any further. I sing it to myself, sounds good – I'll order it, it will come in handy. I immediately knew it was my music.'

Ināra Brīnuma is a member of the LNSO, chamber musician and viola teacher. She has been working at the LNSO since 1978 and is the orchestra's principal viola since 1985. In 1990, Ināra Brīnuma started teaching at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, and she is a teacher at the Emīls Dārziņš Music School since 1991. Several dozen young violists have been raised under her skillful guidance.

Ināra Brīnuma participated in an international competition in Budapest in 1979, where she received a diploma and special award *For Purity of Style*. In addition, she excelled in the 1980 All-Union Competition in Lviv.

Ināra Brīnuma was a member of the JVLMA string quartet from 1982 to 1992. Participant of several Radio Latvia recordings both as a soloist and as a member of the quartet. Ināra Brīnuma has performed with the Liepāja SO and the LNSO under the baton of numerous distinguished Latvian and foreign conductors.

Ināra Brīnuma started her musical journey at the Emīls Dārziņš Music School in the viola class of Evars Lielbārdis; she graduated from the JVLMA in 1982 from the viola class of Bernhards Tiltiņš.

Born in Tokyo, **Junichi Hirokami** studied conducting, piano, musicology and viola at the prestigious Tokyo College of Music. He began his conducting career at the age of 26 after winning the first Kondrashin International Conducting Competition in Amsterdam.

Since 1990, Junichi Hirokami has appeared as guest conductor with major orchestras throughout the world including the Orchestre National de France, Berlin Radio Symphony Orchestra, Royal Concertgebouw Orchestra, Orchestre Symphonique de Montreal, Israel Philharmonic Orchestra, London Symphony Orchestra, and Wiener Symphoniker.

Between 1988 and 1995, Hirokami was Chief Conductor of Sweden's Norrköping Symphony Orchestra. Since then he served as Chief Conductor of the Limburg Symphony Orchestra (1998–2000), Principal Guest Conductor of the Royal Liverpool Philharmonic (1997–2000), Principal Conductor of Japan Philharmonic (1991–2000), and Music Director of the Columbus Symphony Orchestra (2006–2008).

In recent years, he has been a guest conductor of orchestras which include the Vancouver Symphony Orchestra, L'Orchestra Sinfonica di Milano Giuseppe Verdi, the Saint Petersburg Philharmonic Orchestra, the Tchaikovsky Symphony Orchestra of Moscow, the Baltimore Symphony Orchestra, the Cincinnati Symphony Orchestra, and Gewandhausorchester Leipzig.

In Japan he has conducted all the major orchestras including NHK Symphony Orchestra and the Saito Kinen Orchestra. He is prolific in opera as well.

Hirokami is currently Chief Conductor and Music Advisor of the Kyoto Symphony Orchestra. In his eight years, he made the orchestra grown up greatly and made a big success at Suntory Hall, Tokyo too in 2014 which televised by NHK. In 2015 he received 46th Suntory Music Award with Kyoto Symphony Orchestra together.

He serves as professor at Tokyo College of Music and guest professor at Kyoto City University of Arts.

LNSO ŠOVAKAR

I vijoles

Raimonds Ozols, Sandis Šteinbergs, Aleksejs Bahirs, Darja Smirnova, Aija Frišēnfelde, Oskars Siliņš, Indulis Cintiņš, Aija Sūna, Vizma Laura Agloniete, Liene Neija-Kalniņa, Ilze Kirsanova, Baiba Šulce, Ansis Siliņš, Liene Briede

II vijoles

Alise Ozoliņa, Arvīds Zvagulis, Inga Slava, Beāte Račko, Māra Baļķena, Sandra Šnē, Daina Birzniece, Anete Liberte, Ingrīda Laka, Raimonds Melderis, Darja Kuzma, Aleksandra Mališkina

Alti

Arigo Štrāls, Olga Borodina, Liene Beitāne, Katrīna Krašauska-Krauze, Inga Ozoliņa, Einārs Roževics, Jevgeņija Gorbunova, Lauma Visendorfa, Elina Andrianova

Čelli

Diana Ozoliņa, Mareta Prikule, Dace Zālīte, Aleksandrs Smirnovs, Zane Guļāne, Ainārs Paukšēns, Agate Ozoliņa, Kristeris Mārtiņš Šīmanis

Kontrabasi

Oskars Bokanovs, Raivo Ozols, Dzintars Sabļins, Ivars Ozols, Māris Ārents

Flautas

Ilze Urbāne, Anete Toča, Maija Zandberga

Obojas

Dainis Cimermanis, Jana Zeļenska

Klarnetes

Mārtiņš Circenis, Mareks Pinta

Fagoti

Jānis Semjonovs, Aleksandrs Žiguļičs

Mežragi

Viesturs Vārdaunis, Kalvis Etkins, Mārcis Kalniņš, Miks Bankevics

Trompetes

Andris Ābelīte, Gints Ozoliņš, Edgars Bārzdiņš

Tromboni

Kaspars Majors, Artūrs Hrustaļovs, Aldis Siņicins

Tuba

Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti

Edgars Saksons, Atis Vintuks, Rihards Zaļupe

Klavieres

Mārtiņš Zilberts, Lelde Tīrele

Arfa

Ieva Šablovskā